

PROGRESĪVIE

“Progresīvie” izvirza vidi kā vienu no savām piecām pamatvērtībām, un priekšvēlēšanu laikā pozicionējās gan kā patiesie sociāldemokrāti, gan kā jaunie zaļie. Un jāsaka, ka partijas programma – gan 4000 zīmju versija, gan izvērstā programma ir viszaļākā, kāda pēdējā laikā vēlēšanām piedāvāta. Jau 4000 zīmju programmā līdzās konkrētiem darbiem – resursu taupīšana, vides piesārņošanas novēršana, klimata izmaiņu vērā ņemšana, principa “piesārņotājs maksā” nostiprināšana, priekšrocības bioloģiskajai lauksaimniecībai - ir uzsvērts, ka vides aizsardzības prasības ir jāņem vērā, plānojot ikvienu politisku vai saimniecisku darbību. Partijas pilnajā programmā vides sadaļā ir 32 punkti, kas gan nosedz visus Zaļā Barometra izvirzītos punktus vides un dabas aizsardzības jomā, gan papildina LDF vīziju. Ne velti “Progresīvie” ir saņēmuši LDF “Zaļā barometra” augstāko vērtējumu.

Partija iestājas par to, lai Latvija kļūtu par patiesi zaļu valsti, starp tās biedriem ir arī vides jomas profesionāļi, un arī savā priekšvēlēšanu kampaņā partija aktīvi puda savus uzskatus par dabas jomā paveicamo, sākot no videi draudzīgām pārmaiņām, piemēram, publisko pasākumu organizēšanā, līdz lauksaimniecības subsīdiju sistēmas maiņai.

Kopējais vērtējums: Progresīvie piedāvā svaigu un mūsdienīgu pieeju vides un dabas jautājumiem. 13. Saeimas vēlēšanas parādīs, cik daudz Latvijas iedzīvotājus ir uzrunājis progresīvais un zaļais skatījums uz mūsu valsti.

Programmas vērtējums: 15.5 punkti no 17

Dinamiskā, tehnokrātiskā, uz izaugsmi un modernu attīstību programmatiski orientētā “Attīstībai/PAR!” savās nostādnēs iekļāvusi daudz punktus, kuri attiecas uz vides un dabas aizsardzības jautājumiem. Pozitīvi vērtējams tas, ka “Attīstībai/PAR!” vides tēmu liek ietvarā ar vīziju par modernu Latviju, tā dodot cerību, ka šī partiju apvienība izprot dabas un vides nozīmi kā mūsu uzņēmējdarbības un labklājības resursam un nepieciešamību tās ilgtspējīgai izmantošanai. “Attīstībai/PAR!” modernu Latviju saista ar attīstītiem laukiem, iebilst pret pesticīdu lietošanu un iestājas par bioloģisku pārtiku. Tāpat šie politiķi iestājas par CO₂ izmešu samazināšanu, sakot, ka “ar auto brauc kopā”.

Atzinīgi vērtējams tas, ka tiek likts uzsvars uz augstas pievienotās vērtības ekonomiku, kā arī tas, ka, veicot ieguvumu-izmaksu analīzi industriālo projektu attīstībā, tiek rosināts ka jāņem vērā visas izmaksas – domājams, arī vides. Tāpat šī partija piemin, ka nodokļu slogs jāpārnes arī uz piesārņojuma radītājiem un skaidri jāievēro princips “piesārņotājs maksā”. Savukārt, runājot par lauksaimniecību, parādās gan nepieciešamība pielāgoties klimata izmaiņām, gan vajadzība ieguldīt meliorācijas sistēmu pārbūvē, gan arī videi draudzīgās lauksaimniecības metodēs – bet vai ar to domātas videi draudzīgas meliorācijas sistēmas, atliek vien minēt. Ja īsajā programmā minēts, ka partijas nākotnes vīzijā “mežu bagātības un bioloģiskā daudzveidība pieaug”, tad izvērstajā programmā sadaļā par mežiem uzsvars ir uz mežu vērtības palielināšanu, un pozitīvi vērtējams tas, ka uzsvērts – mežs ir ne tikai saimniecisks, bet arī sabiedriska resurss, un dabas resursu lietošanā jāņem vērā ne tikai ekonomiskie apsvērumi.

Tajā pašā laikā publiskajās debatēs jau šobrīd parādās atšķirība starp labi izvērtoto programmu un tās līderu paustajiem viedokļiem vides un dabas jautājumos. Tāpēc šo politiku vārdu un darbu sakrītībai zaļajā jomā būs jāseko cieši.

Kopējais vērtējums: Lieliski, ka vide un daba netiek pozicionēta kā pretstats ekonomiskajai attīstībai. Būs jātur pie vārda.

Programmas vērtējums: 11 punkti no 17

“Zaļo un Zemnieku savienība” šajās vēlēšanās ir spēks, kuram sevi pretstata daudzas partijas. Šī apvienība sevī iekļauj Latvijas līdz šim vienīgo un ilgi pastāvošo Zaļo partiju, kuras rindās ir arī patiesi vides aizstāvji. Par spīti tam, apvienības vadītā Zemkopības ministrija pēdējo gadu garumā ir bijis tas spēks, ar kuru vides aizstāvjiem ir bijis visvairāk pretrunu par dabas aizsardzībai būtiskām tēmām. ZZS ir starp tiem politiskajiem spēkiem, kas uz “Zaļā barometra” aicinājumu tikties neatsaucās.

Ir loģiski, ka ZZS savā programmā vidi piemin, un Jānis Dūklavs ir vienīgais, kas publiskajās debatēs par lauksaimniecību, apspriežot bioloģisko lauksaimniecību, atgādina par to, ka atbalsta maksājumu mērķis ir arī bioloģiskās daudzveidības saglabāšana – uzsverot, ka to no mums, lūk, prasa Eiropas Savienība.

4000 zīmju programmā ZZS min tautsaimniecības attīstību kā savu uzdevumu, izvērstajā starp pamata principiem pieminēta ilgtspējīgas tautsaimniecības attīstība. ZZS sola, ka “īstenosim vides aizsardzības pasākumus, saglabājot bioloģisko daudzveidību, tīru un sakoptu vidi.” Pilnajā programmā sadaļā par dzīves vidi ļoti uzsvērts tas, ka nepieciešams cilvēkam labvēlīgu vidi sabalansēt ar ekonomisko attīstību un jāsaprot, ka bez valsts ekonomiskās attīstības nav iespējams vidi aizsargāt un atjaunot. Šī arī ir vienīgā partija, kura savā programmā pieminējusi konkrētu pesticīdu grupu – glifosātus, par kura lietošanas aizliegumu pēdējos gados daudz diskutēts Eiropas Savienībā, sakot, ka uzstāj uz “glifosātus saturošu augu aizsardzības līdzekļu saprātīgu lietošanu un efektīvu kontroli, vienlaikus aicinot nesmidzināt graudaugus ar glifosātiem”. Diemžēl šāds izvairīgs formulējums izklausās pēc aicinājuma – “darīsim kā līdz šim, lai arī zinām, ka īsti labi tas nav”.

Līdz ar to galvenais jautājums – kā partija izprot daudzkārt minēto sabalansētību dabas aizsardzības nodrošināšanā un kā tā izpaudīsies darbos pēc vēlēšanām.

Programmas vērtējums: 6 punkti no 17

No partijas, kura ir bijusi Vides un reģionālās attīstības ministrijas galvgalī 12. Saeimas laikā, un arī atsevišķos brīžos stingri iestājusies par dabas vērtībām, vides un dabas jautājumu iekļaušana programmā tiek gaidīta. Tie arī tur ir atrodami. “Nacionālā apvienība” dabu izvirza par vienu no savām pamata vērtībām. Partijas retorikā daba tiek skatīta kā vērtība tieši saistībā ar latviskumu.

Tā 4000 zīmju programmā daba pieminēta sadaļā “Latviska Latvija”, un solīts, ka nodrošināsim sakoptu Latvijas vidi, saudzēsīm dabu un pārdomāti izmantosim tās resursus. Pilnajā programmā, savukārt dabas tēma parādās jau citā kontekstā – vairāk saimnieciskā, ne nacionālpatriotiskā. Atsevišķa sadaļa veltīta enerģētikai un klimatam, uzsvērta lauku vides saglabāšanas nozīme, arī nelielās saimniecības. Izvēsta rindkopa uzsver nepieciešamību radīt īpašu finansējuma programmu meliorācijas sakārtošanai, taču runāts par sistēmas apsaimniekošanu, ne videi draudzīgiem meliorācijas risinājumiem.

Programmā ir ļoti izvēsta mežu politikas sadaļa, un tā ir samērā pretrunīga. NA runā par mežu vērtības palielināšanu, apsaimniekošanas intensificēšanu, arī par nepamatotu ierobežojumu likvidēšanu. Mežu vērtības palielināšanu var izprast dažādi, un NA izpratni visdrīzāk parādīs tās rīcība pēc vēlēšanām. Tajā pašā laikā starp mērķiem ir arī uzstādījums uzturēt labvēlīgu bioloģiskās daudzveidības stāvokli mežos.

Samērā izvēsta ir arī vides sadaļa, kurā aprakstīta esošā situācija un teikts – “Bioloģiskās daudzveidības saglabāšana ir viens no pamatnosacījumiem cilvēku labklājības nodrošināšanai un ekonomisko aktivitāšu pastāvēšanai”. Konkrētie priekšlikumi darbiem, kas veicami dabas aizsardzības jomā, ir fokusēti uz kompensāciju sistēmas maiņu par saimnieciskās darbības ierobežojumiem, kas ir apsveicama iniciatīva.

Apkopojot – izskatās, ka uz VARAM vadību NA vairs neraujas, iespējams, tāpēc arī tās pozīcija mežu jomā kļuvusi “slidenāka”. Taču, ja partija īstenos savu piedāvājumu uzlabot kompensāciju sistēmu par dabas aizsardzības uzliktiem ierobežojumiem zemes īpašniekiem, tas jau būs vērtīgs ieguldījums Latvijas dabas aizsardzībā.

Programmas vērtējums: 5 punkti no 17

“Jaunās konservatīvās partijas” skatījums uz vides jautājumiem ir pretrunīgs, kas rada iespaidu par to, ka vides jautājumi nav pietiekami apspriesti partijas iekšienē.

“Jaunās konservatīvās partijas” valsts pārvaldes vīzijā ir astoņas ministrijas, VARAM starp tām nav, tajā pašā laikā publiskajās debatēs izklausījās, ka Jānis Bordāns varētu izskatīt iespēju būt Vides un reģionālas attīstības ministrs. 4000 zīmju programmā iezīmēta partijas pozīcija lauksaimniecības jomā – palielināt platību maksājumus mazajām saimniecībām un samazināt lielajām – virs 300 ha, kas kopumā vērtējams pozitīvi arī no vides aspekta. Tāpat pausts atbalsts biosaimniecībām, un arī citur partija publiski paudusi, ka ir mazo un vidējo lauku saimniecību pusē.

Izvērstajā programmā vide un daba nav pieminētas, lai arī partijas pārstāvji tikšanās laikā minēja, ka partijā iekšēji ir vides pārvaldes grupa un cilvēki, kuri atbild par šīm tēmām.

Vērojot publiskās debates, JKP pārstāvji, diskutējot par mežsaimniecību, pauduši, ka dabas liegumu varētu būt mazāk, savukārt vides tēmas debatē uzsvēra, ka vides aizsardzība ir fundamentāls jautājums, lai Latvija pastāvētu.

Secinājums – šīs partijas dienaskārtībā vide un daba nav iekļauta, ja vien ārējie apstākļi neiegrozās tā, ka tai tur jābūt. Pozīciju lauksaimniecības jomā vērtējam atzinīgi.

Programmas vērtējums: 2 punkti no 17

“Jaunā Vienotība” uz “Zaļā barometra” aicinājumu tikties neatsaucās, tāpēc par tās vides un dabas programmu varam spriest tikai pēc programmu aprakstiem un partiju pārstāvju izteikumiem publiskajās debatēs. “Jaunā Vienotība” savās programmatiskajās nostādnēs ir lakoniska, arī attiecībā uz dabas un vides jautājumiem. Kā atsevišķs punkts pieminēta enerģētiskā neatkarība un tīra vide, kā arī CO₂ neitrāla ekonomika, pausts atbalsts aprites ekonomikai un apņemšanās ieviest dzērienu iepakojuma depozīta sistēmu.

Jāatzīst, ka publiskajās debatēs Jaunās vienotības pārstāvis, partijas VARAM ministra kandidāts, bija gandrīz vienīgais, kurš atzina, ka aizsargājamās teritorijas var arī palielināt, jo “liegumus jau netaisa liegumu dēļ”. Tāpat partijas pārstāvis arī norādīja uz to, ka, atbalstot intensīvu lauksaimniecības attīstību, mūsu CO₂ emisijas var kļūt lielākas, tāpēc jābūt līdzsvaram un jāražo zaļi.

“Zaļajā barometrā” “Jaunajai vienotībai” vērtējums nav zaļajā galā, taču partijas publiskie izteikumi uzrāda zināmu izpratni par vides un dabas jautājumiem, turklāt partijas deputātu kandidātu sarakstā arī ir viens no ietekmīgākajiem vides un dabas jomas pārzinātājiem Latvijā Uģis Rotbergs.

Programmas vērtējums: 2 punkti no 17

NO SIRDS
LATVIJAI

Partija "No Sirsds Latvijai" savā 4000 zīmju programmā nav iekļāvusi punktus, kas attiektos uz dabu un vidi. Savukārt plašāk iezīmētajā partijas vīzijā – harmoniskajā valstī, šīs tēmas parādās, taču ļoti vispārīgi. Piesaukta jau citu partiju programmās uzsvērtā vides un ekonomisko interešu sabalansēšana, Latvijas dabas resursu saglabāšana nākamajām paaudzēm, tīras vides nodrošināšana. Visi šie ir droši apgalvojumi, jo kurš gan negribētu minētās lietas, taču nav nevienas norādes par konkrētiem darbiem. Partija arī veicinās dzīvi laukos, piesaucot arī pilnīgi visu partiju atbalstīto bioloģisko lauksaimniecību, gan atbalstu mazajām saimniecībām.

Partijas izteikumi par vidi un dabu ir ļoti vispārīgi, tāpēc spriežam, ka partija šīm tēmām nav pievērsusi uzmanību. Atbalsts dzīvei laukos, protams, uzteicams.

Programmas vērtējums: 2 punkti no 17

No politiskā spēka, kas jau nosaukumā norāda, ka ir fokusēts uz Latvijas reģioniem, varētu sagaidīt pievēršanos arī vides un dabas tēmām, jo reģionos taču ar dabu ir vistiešākā ikdienas saskare. Taču šīs gaidas nepiepildās. Partija piemin, ka tās mērķis ir cilvēks, kurš cita starpā ir arī atbildīgs par dabu, un sola īpašu atbalstu mazajiem un vidējiem, kā arī bioloģiskajiem lauksaimniekiem. Publiskajās debatēs, kur bijis jāatbild jau uz konkrētiem jautājumiem, apvienības pārstāvji uzsvēruši, ka dabas aizsardzībā jārīkojas no cilvēka viedokļa, kā arī teikuši, ka nepieciešams saglabāt ainavisko vidi un pļavas.

Partijas izteikumi ir pārāk vispārīgi un uz aicinājumu tikties tās pārstāvji neatsaucās, tāpēc spriežam, ka šajā partijā nav padziļinātas izpratnes par vides un dabas problemātiku. Tomēr pozitīvi vērtējam tās pārstāvju aicinājumus saglabāt ainavisko vidi un pļavas.

Programmas vērtējums: 0.5 punkti no 17

Lai arī viens no partijas līderiem Atis Zakatistovs ir savulaik pasniedzis vides ētiku Otavas universitātē, partijas publiskajā komunikācijā vides un dabas tēma parādās gandrīz tikai partijas galvenā virzītājspēka un Ministru prezidenta kandidāta Alda Gobzema dabas fotogrāfijās, ar kurām viņš ik pa laikam dalās sociālajos tīklos. Programmā vides un dabas tēmas netiek pieminētas.

Tikšanās laikā ar partijas pārstāvjiem noskaidrojām, ka vides aizsardzības vieta “KPV LV” radītajā jaunajā valsts pārvaldes modelī būs ekonomikas ministrijā, un tam tiks veidots atsevišķs sekretariāts. Tāpat partijas pārstāvji sarunā norādīja, ka fokusam ir jābūt uz cilvēku, nevis dabas daudzveidību, kas, viņuprāt, ir pretrunā viens otram. Runājot par lauku attīstību, “KPV LV” saka, ka viņu draugi ir mazās saimniecības, nevis lielsaimnieki, un arī viņus uztrauc lauku depopulācija.

Ja partijas īsajā un garajā programmā vides jautājumi nav pieminēti, jo fokuss ir uz valsts pārvaldes sistēmas maiņu, tad publiskajās debatēs pausti diezgan precīzi viedokļi.

Tā, runājot par atkritumiem, ir jāuzteic, ka partija ir konsekventa saukļu lietošanā un saka, ka jāsāk ar sevi – aicina neradīt atkritumus. Tāpat partijas Ekonomikas ministra kandidāts Šmits pauda atbalstu bioloģiskajai lauksaimniecībai un solīja ieviest principu – bioloģiskā pārtika visos publiskajos iepirkumos. Savukārt, runājot par mežu politiku, “KPV LV” ir uzsvēruši, ka nedrīkst būt tā, ka “zaļā vārņa ielido manā mežā un padara tā vērtību 10 reizes mazāku”. Partijasprāt, Latvija jau ir zaļa valsts (“mēs varam aizbraukt uz vairākiem nacionālajiem parkiem”), dabu mēs sargājam muļķīgi. Viņuprāt, šobrīd dabas aizsardzībā un ekonomikā nav balanss un ekonomiskās intereses netiek saprastas.

Rezumējot – “KPV LV” tiražē plaši ekspluatēto frāzi, ka cilvēks ir svarīgāks nekā kukainis, uzskata, ka Latvija jau tāpat ir zaļa valsts, un dabas aizsardzība ir pārspīlēta. Šāds skatījums uz vides aizsardzību liecina par partijas zemo izpratni par tīras vides un nenoplicinātu dabas resursu nozīmi cilvēkiem – ekonomikai, labklājībai.

Programmas vērtējums: 0.5 punkti no 17

Saskaņa ir starp tām partijām, kas uz “Zaļā barometra” aicinājumu tikties neatsaucās, un var jau arī saprast – tās 4000 zīmju programmā vide un daba nav pieminēta, ja neskaita to, ka “veidosim bioloģiskās lauksaimniecības valsts zīmolu”, bet, kā viens no stratēģiskajiem valsts attīstības virzieniem, minēta bioekonomika. Bez izvērsuma šīs tēzes īsti saprast nevar, taču plašāka partijas programma publiski pieejamajos resursos nav atrodama.

Tāpēc mūsu ekspertiem bija jāieklaušās tajā, ko partija Saskaņa pauž publiskajās debatēs. Taču arī tajās daudz informācijas par vides un dabas jautājumiem iegūt nevarējām. Par aizsargājamām teritorijām tiek samērā neskaidri minēts, ka jāskatās, kas īstenībā notiek mežos un ka daudzas aizsargājamās teritorijas jau sen vairs nav aizsargājamās. Mežsaimniecības debatē tiek uzsvērts tas, ka nevajadzētu palikt tikai par izejvielu avotu. Partija arī piemin zināmu faktu, ka lielākā daļa no Kohēzijas fondiem ir jātērē oglekļa brīvai Eiropai.

Līdz ar to var secināt, ka dabas aizsardzība partijai Saskaņa nav būtiska. Tā partijas dienaskārtībā neparādās, ja vien nav saistīta ar mūsu valsts starptautiskajām saistībām.

Programmas vērtējums: 0.5 punkti no 17